

Josef Marek: *Přítěž*

Práce venkoncem šablonovitá, neindividuální, neživotná. Staré thema starým nepřirozeně uhlazeným a střízlivě povídacím způsobem řešené. Náprava mladé paničky, která rozmary a romaneskními fantasiemi ztrpčuje život počestnému nějakému továrníku a městskému radnímu, má své dobrodružné choutky (jimž říká eufemisticky sny), je již na půl cestě k nevěře s baronským Donem Juanem, ale zarazí ještě před prahem, obrátí se naráz, ocení svého výtečného charakterního tlustokožce, ozdraví úplně ze světáckých Aventur a začíná snít o věrných rodinných a usedlých citech.

Anna: Ale jsem uzdravena. Jsem vyléčena ze svého sebepřečehování. Chtěla jsem být zvláštní, vynikající a poznala jsem, jak jsem malou vedle tebe, a vidím, že největší slávou, největším štěstím bude pro mne, přimknu-li se blíže k tobě. Ó vrať mi svou lásku. —

Muž překvapený tím trochu začíná cosi ještě filosofovat, i on že je již jiný, že není již a nebude ten bezmocný a povolný slaboch své ženy, na místo horečky mládí nastoupí teď „tichý klidný život v úplném společenství, šťastný domov, vzájemná úcta“ atd. atd., ale končí všecko dobře perspektivou na šťastnou domácnost. —

Práce p. Markova je velice planá, ne jeho, vyčtená z knih, z prostředních šablonovitých novel a her. Všecko je otisk z kolikáté ruky, nikde dech života, síla charakterů, jadrnost řeči, svěží novost cítění a nazírání. Přitom jazyk docela nepružný, nešťavnatý, strašná salonní čeština bez barvy a vůně, jalové řečnění a novinářská frázovitost.

Přítěž stojí pan Marek na špatné cestě. Bude-li chtít jít dál a je-li v něm jiskra talentu — z přítomné práce nelze o tom rozhodovat — bude s ní muset nejprve sejit a začít od základů studiem života i opravdu jadrného a vonného nového umění a písemnictví.

Josef Jan Svátek: *Kytice paprsků*

Knihy pro slečinky z lepších rodin, titěrné, malicherné a v jádře banální elegance a delikátnosti. Jsou mezi námi lidé — a pisatel těchto řádků je také z nich — kteří myslí, že nemáme společnosti, té pravé společnosti jako vrstvy prstě pro výkvět nejvzácnějších individuí, té atmosféry duševního taktu, tradice a kultury, která činí život institucí a uměleckým dílem, která učí „krásně žít“ a jest i individualistům a anarchistům vzácnou věcí, řekl bych, podmínkou a pojmovým předpokladem, východiskem jich rozběhu a překonávání. Ale pan Svátek je patrně mínění opáčeného. Myslí, že máme společnost hodnou umělců, hodnou služby a *posluhovačství umělcova*. To je všecko věcí sebevědomí a pýchy, a spokojuje-li se takovou komornickou funkcí p. Svátek — bon, je to jeho věc. Talentu jeho nám líto není, poněvadž z první knihy jsme ho vůbec nepoznali, ani nejslabší jeho záchvěv.

Prolhané, neživotné, nějak falešně delikátní, ušlechtilé a pseudoidealistické je všecko v těch drobných črtách, které chtěly být snad básněmi v próze, ale jimž k tomu schází pravé básnické křídlo. Chtělo to být všecko sensitivní a zůstalo to jen deklamační, chtělo to být nuancované a zůstalo kožené, chtělo to být velmi diskretní a zůstalo jen banálně ulízané a prkenně soustruhované. Autor četl trochu moderní práce, ale nechytíl z nich nic víc, než trochu dandysmu, který ostatně v jeho knížce klesá na pouhé salonní panáčkování. Je to hladké, hladké jako mýdlem natřené, ale ani stopy po individualitě, charakteru, pravém vášnivém slově, výkřiku, který jde z prsou a duše. Vášeň, hřích, život, smrt — ta těžká slova vyskytují se také v knížce p. Svátkově, ale jsou to jen slova. Autor nic svého, pročitěného o tom neumí [řici]. Je to také jen salonní stafáž v jeho knize. Zbývají slova, banálně pustá a hladká slova, pěna, pěna jejich. Takový zoufalý dech pustoty — uhlazené, salonní a nevědomé pustoty vnitřní — mne ovanul z té knihy jako dávno z ničeho. Cukrová voda, sladkomřivý, mdloný sorbet, který se podává v pauzách při domácích soirées dansantes.

Jen jednoho je mi líto při tom. Těch mladých dívčích duší, jimž se dostane tato kniha do ruky a které snad na chvíli promítnou si ji do reálného světa a budou věřit v ten pozlátkový papírový život. Které nepoznají, že tato poesie je docela tuctový